

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภาคเกษตรเป็นภาคการผลิตที่ผูกพันกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของประชาชนทั้งประเทศ เป็นแหล่งอาหารที่ใช้บริโภค และสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ ประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544) ผลผลิตของภาคเกษตรที่เหลือจากความต้องการภายในประเทศ ยังสามารถส่งออกสร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ คิดเป็นมูลค่าหลายล้านบาท ซึ่งผลของการพัฒนาการเกษตร ทำให้ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก โดยเฉพาะ ข้าว ยางพารา กุ้งกุลาดำ สับปะรดกระป๋อง และปลาทูน่ากระป๋อง เป็นต้น โดยภาคเกษตรเป็นภาคการผลิตเดียวที่มีดุลการค้าเกินดุลมาโดยตลอด แม้ในภาวะที่ประเทศเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี 2540 ภาคเกษตรก็ยังคงมีดุลการค้าเกินดุล โดยในช่วงปี 2535-2545 ประเทศไทยมีดุลการค้าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกินดุล มูลค่า 126,810 ล้านบาท ในปี 2535 เพิ่มขึ้นเป็น 361,025 ล้านบาท ในปี 2544 และ 368,687 ล้านบาท ในปี 2545 ตามลำดับ (ตารางที่ 1.1) เป็นที่คาดหวังว่าภาคเกษตรจะเป็นภาคการผลิตที่สำคัญในการฟื้นฟูวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทย

เมื่อพิจารณามูลค่าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ส่งออกกับสินค้าส่งออกทั้งหมดของประเทศไทย ในช่วงปี 2535-2545 จะเห็นว่า มูลค่าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ส่งออกมีการขยายตัวในอัตราที่ต่ำ และมีการขยายตัวติดลบ ในปี 2536 และ 2542 และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของ มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์กับสินค้าส่งออกทั้งหมดก็มีแนวโน้มลดลงทุกปี โดยในปี 2545 สัดส่วนของมูลค่าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ส่งออก เท่ากับ ร้อยละ 23.48 ซึ่งลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับ ร้อยละ 34.57 ในปี 2535 (ตารางที่ 1.2) ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้การส่งออกลดลงส่วนหนึ่งมาจากการกีดกันทางการค้าของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ซึ่งแต่ละประเทศพยายามที่จะใช้มาตรการกีดกันทางการค้า เพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศตนเอง รวมทั้งเพื่อให้เกิดความได้เปรียบทางการค้า การกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้มาตรการที่ไม่ใช่การคว่ำบาตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่น การกำหนดมาตรฐานสินค้าไว้สูงเกินความจำเป็น

ทางด้านสุขอนามัย การห้ามนำเข้าสินค้าที่เสี่ยงต่อการตัดแต่งพันธุกรรม การออกกฎระเบียบการค้าที่ยุ่ยากต่อการปฏิบัติและเป็นอุปสรรคต่อการค้า เป็นต้น

ตารางที่ 1.1 มูลค่าสินค้าส่งออก สินค้านำเข้าและดุลการค้าของประเทศไทย พ.ศ. 2535-2545

หน่วย : ล้านบาท

พ.ศ.	สินค้าส่งออก	สินค้านำเข้า	ดุลการค้า	
			ทั้งหมด	สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์
2535	824,357	1,033,245	-208,602	126,810
2536	939,111	1,170,846	-229,984	119,968
2537	1,135,513	1,369,034	-231,433	156,433
2538	1,403,947	1,834,537	-428,227	193,680
2539	1,408,448	1,832,825	-421,786	195,844
2540	1,800,832	1,924,263	-117,331	256,367
2541	2,242,543	1,774,050	474,727	364,863
2542	2,209,458	1,907,391	306,858	328,401
2543	2,764,352	2,494,133	273,931	351,452
2544	2,888,936	2,756,656	136,520	361,025
2545	2,955,716	2,775,389	176,678	368,687

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. ศูนย์สารสนเทศการเกษตร (2546)

นอกจากนี้ผลการพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) ภาคเกษตรก็มีอัตราการขยายตัวต่ำกว่าเป้าหมาย ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ทำให้เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะถดถอย การอ่อนตัวของค่าเงินบาท ทำให้ราคาปัจจัยการผลิตที่ต้องนำเข้าสูงขึ้น โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิง และวัสดุเคมีภัณฑ์ทางการเกษตร การขาดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อการลงทุนทางด้านการผลิตและด้านการรับซื้อผลิตผลเกษตรภายในประเทศ การเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ในการผลิตทางการเกษตรยังประสบกับภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น แอลนีโญ (El Niño) ในปี 2540 ถึงกลางปี 2541 ทำให้เกิดความแห้งแล้งและ

ปริมาณฝนน้อยตลอดปี 2540 และ ปี 2541 ในปี 2542 เกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติลานินญา (Lanina) ทำให้อากาศหนาวเย็น และปี 2543 พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายจากพายุ ดีเปรสชันเกมี (Kaemi) พายุโซนร้อนมาเรีย (Maria) และหูกง (Wukong) ทำให้ฝนตกหนักเกิด อุทกภัยแบบฉับพลัน จากปัจจัยที่สำคัญดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่ออัตราการขยายตัวของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของภาคเกษตรในปี 2540 ชะลอตัว และลดลงค่อนข้างมาก ในปี 2541 แม้ในปี 2542 อัตราการขยายตัวได้สูงขึ้น แต่ในปี 2543 และปี 2544 อัตราการขยายตัว ของภาคเกษตรไม่สูงมากนัก ส่วนหนึ่งเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวในประเทศสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย

ตารางที่ 1.2 มูลค่าสินค้าส่งออกทั้งหมด สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ส่งออกของประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2535-2545

หน่วย : ล้านบาท

พ.ศ.	สินค้าส่งออก ทั้งหมด	สินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์	ร้อยละมูลค่าการส่งออกของ สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์
2535	824,357	284,980	34.57
2536	939,111	279,651	29.78
2537	1,135,513	336,141	29.60
2538	1,403,947	407,037	28.99
2539	1,408,448	412,490	29.29
2540	1,800,832	484,847	26.92
2541	2,242,543	591,062	26.36
2542	2,209,458	555,783	25.15
2543	2,764,352	626,286	22.66
2544	2,888,936	676,677	23.42
2545	2,955,716	694,177	23.48

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. ศูนย์สารสนเทศการเกษตร (2546)

อย่างไรก็ตาม ภาคเกษตรก็ยังคงมีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก แต่ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของการผลิตทางการเกษตร ก็คือ ความเสี่ยง (Risk) โดยเฉพาะเรื่องผลผลิตและราคาที่เกษตรกรจะต้องประสบอยู่เสมอ สาเหตุหนึ่งก็เนื่องมาจากการผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่ยังคงต้องพึ่งพาปัจจัยทางธรรมชาติเป็นหลัก เช่น ปริมาณน้ำฝนที่มีปริมาณน้อย ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง และปัญหาสภาพอากาศที่แปรปรวน นอกจากนี้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรบางส่วนมีความจำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ปุ๋ยเคมี สารเคมี พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เครื่องจักรและเครื่องมือทางการเกษตร เป็นต้น ความจำเป็นที่ต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศทำให้เกิดความเสี่ยงในการผลิตจากความไม่แน่นอนทั้งปริมาณ คุณภาพ และราคาของปัจจัยการผลิตเหล่านี้ในแต่ละปี ความไม่แน่นอนดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตและปริมาณการผลิตทางการเกษตร และเมื่อผลผลิตมีความแปรปรวนจะส่งผลให้ราคาผลผลิตแปรปรวนตามไปด้วย ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงของปริมาณผลผลิตและราคาของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย ในช่วงปีเพาะปลูก 2536/37 - 2545/46 (ตารางที่ 3 และ 4) มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น และลดลงตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยสามารถวัดค่าออกมาได้ในรูปของค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร (Coefficient of Variation : CV) พบว่า มันสำปะหลัง เป็นพืชที่มีความแปรปรวนทางด้านราคามากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรของราคา เท่ากับ 26.05 รองลงมา ได้แก่ ข้าวนาปรัง และข้าวนาปี ตามลำดับ ส่วนอ้อยโรงงาน เป็นพืชที่มีความแปรปรวนทางด้านราคาต่ำที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรทางด้านราคา เท่ากับ 8.21 (ตารางที่ 1.3) ส่วนความแปรปรวนทางด้านผลผลิต พบว่า มันสำปะหลังก็ยังเป็นพืชที่มีความแปรปรวนทางด้านผลผลิตมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรทางด้านผลผลิต เท่ากับ 9.31 รองลงมา ได้แก่ ข้าวฟ่างเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงาน ตามลำดับ ส่วนข้าวนาปรัง เป็นพืชที่มีความแปรปรวนทางด้านผลผลิตต่ำที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรทางด้านผลผลิต เท่ากับ 2.73 (ตารางที่ 1.4) จะเห็นได้ว่า มันสำปะหลัง เป็นพืชที่มีความแปรปรวนทั้งทางด้านผลผลิตและราคาสูงที่สุด

ตารางที่ 1.3 แสดงราคาพืชเศรษฐกิจที่สำคัญบางชนิดของไทยที่เกษตรกรขายได้
ปีเพาะปลูก 2536/37-2545/46

หน่วย : บาท/กิโลกรัม

ปี เพาะปลูก	ข้าวนาปี	ข้าวนา ปรัง	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	อ้อย โรงงาน	มัน สำปะหลัง	ถั่วเขียว	ข้าวฟ่าง เลี้ยงสัตว์
2536/37	3,818	2,961	2.81	468.00	0.58	9.44	2.30
2537/38	3,810	4,146	2.92	435.00	1.15	9.72	2.73
2538/39	4,830	4,490	4.05	386.00	0.98	11.88	3.67
2539/40	5,634	4,673	3.93	410.00	0.71	11.62	2.75
2540/41	6,973	6,891	4.40	507.00	1.26	11.26	3.94
2541/42	5,608	5,023	3.69	470.00	0.91	12.70	2.56
2542/43	4,607	4,241	4.29	446.00	0.63	11.10	3.65
2543/44	4,665	4,086	3.79	491.00	0.69	12.58	3.06
2544/45	4,733	4,515	3.95	435.00	1.05	13.94	3.01
2545/46	5,158	4,654	4.09	430.00	1.03	12.77	2.95
ค่าเฉลี่ย	4,983.60	4,568.00	3.79	447.80	0.90	11.70	3.06
CV	19.13	22.09	14.51	8.21	26.05	11.94	17.36

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ศูนย์สำรวจต้นทุนการเกษตร (2546)

หมายเหตุ 1. ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และ อ้อยโรงงาน มีหน่วยเป็น บาท/ตัน

2. ค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร (CV) คำนวณโดยใช้ $CV = \frac{s}{\bar{X}} \times 100$

โดยที่ s = Standard deviation, \bar{X} = Mean

ตารางที่ 1.4 แสดงปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญบางชนิดของไทย

ปีเพาะปลูก 2536/37-2545/46

หน่วย : กิโลกรัม/ไร่

ปี เพาะปลูก	จำนวนปี	ข้าวนา ปรัง	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	อ้อย โรงงาน	มัน สำปะหลัง	ถั่วเขียว	ข้าวฟ่าง เลี้ยงสัตว์
2536/37	330	652	437	7,569	2,209	117	228
2537/38	350	694	469	8,774	2,084	122	218
2538/39	347	726	526	9,417	2,265	113	241
2539/40	345	717	552	9,204	2,352	113	268
2540/41	342	677	512	7,949	2,389	117	239
2541/42	352	681	535	8,776	2,479	125	240
2542/43	348	679	568	9,010	2,697	130	262
2543/44	372	697	588	9,042	2,805	129	277
2544/45	380	672	598	9,496	2,731	129	278
2545/46	345	674	578	10,439	2,639	127	295
ค่าเฉลี่ย	351.10	686.90	536.30	8,967.60	2,465.00	122.20	254.60
CV	3.62	2.73	7.54	7.27	9.31	5.32	9.16

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. ศูนย์สารสนเทศการเกษตร (2546)

หมายเหตุ ค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร (CV) คำนวณโดยใช้ $CV = \frac{s}{\bar{x}} \times 100$

โดยที่ s = Standard deviation, \bar{x} = Mean

จากปัญหาความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น ทำให้จำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตพืชที่เหมาะสมภายใต้ความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงนั้นจะส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเลือกผลิตและใช้เทคโนโลยีของเกษตรกรภายใต้ทุนที่จำกัด และยังมีผลต่อการตัดสินใจของผู้กำหนดนโยบาย โดยการกำหนดนโยบายนั้นจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงด้วย ซึ่งถ้าหากผู้กำหนดนโยบายไม่มีการคำนึงถึงความเสี่ยงแล้ว ก็อาจทำให้นโยบายที่นำมาใช้นั้นเกิดความผิดพลาดได้ ดังนั้นในการวิเคราะห์หาแผนการผลิตที่เหมาะสมและถูกต้องกับสภาพการผลิตที่แท้จริง จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงมาร่วมพิจารณาด้วย ตลอดจนพฤติกรรมของเกษตรกรที่

ต้องการจะลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับต่ำ โดยการยอมที่จะได้รับรายได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่ระดับรายได้ที่สูงสุดเพียงอย่างเดียว แต่อยู่ในระดับที่พออยู่ พอกิน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

จังหวัดนครสวรรค์เป็นแหล่งเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศหลายชนิด เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง เป็นต้น โดยในปีเพาะปลูก 2545/46 จังหวัดนครสวรรค์มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวมากที่สุด 3,109,521 ไร่ รองลงมา คือ ข้าวนาปรัง 992,072 ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 701,436 ไร่ อ้อยโรงงาน 440,958 ไร่ มันสำปะหลัง 244,384 ไร่ ถั่วเขียว 157,036 ไร่ และข้าวฟ่าง มีพื้นที่เพาะปลูกน้อยที่สุด 111,487 ไร่ (ตารางที่ 1.5) ซึ่งในการผลิตพืชเศรษฐกิจของจังหวัดนครสวรรค์ ต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนในการผลิต เนื่องจากการเพาะปลูกพืชส่วนใหญ่ต้องอาศัยน้ำฝน เป็นหลัก ทำให้ผลผลิตของเกษตรกรมีปริมาณที่ไม่แน่นอน อีกทั้งการผลิตก็จะทำตามความเคยชิน ในอดีตเคยเพาะปลูกพืชชนิดใด ปัจจุบันก็ทำการเพาะปลูกพืชชนิดนั้นไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของตลาด ทำให้ผลผลิตเกินความต้องการของตลาดส่งผลให้ราคาผลผลิตตกต่ำ

ตารางที่ 1.5 แสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ ปีเพาะปลูก 2545/46

พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
ข้าวนาปี	3,109,521	1,247,560	637
ข้าวนาปรัง	992,072	741,231	780
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	701,436	376,728	676
อ้อยโรงงาน	440,958	3,770,810	8,840
มันสำปะหลัง	244,384	959,670	3,939
ถั่วเขียว	157,036	21,342	139
ข้าวฟ่าง	111,487	27,419	247

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ (2546)

หมายเหตุ ข้อมูลตัดยอดวันที่ 30 เมษายน 2546

การทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรูปแบบการผลิตทางการเกษตรแบบหนึ่งที่จะช่วยลดความเสี่ยงในความไม่แน่นอนของราคาและผลผลิตได้ ทั้งนี้เนื่องจากการทำการเกษตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการทำการเกษตรแบบปลูกพืชหลายชนิดหมุนเวียนกัน มีความหลากหลายในกิจกรรมการเกษตรในไร่นาทั้งผลิตเพื่อบริโภคและจำหน่าย เช่น การปลูกข้าว พืชไร่ พืชผัก และไม้ผล เป็นต้น ซึ่งการทำกิจกรรมหลายชนิดดังกล่าวจะทำให้เกษตรกรมีรายได้กระจายอย่างสม่ำเสมอตลอดปี มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้เต็มที่และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการทำกิจกรรมหลายชนิดร่วมกัน จะสามารถลดความเสี่ยงทางด้านราคาและผลผลิตได้ แต่การทำการเกษตรประเภทนี้ค่อนข้างยุ่งยากและสลับซับซ้อนมากกว่าการทำเกษตรที่ทำกิจกรรมหลักเพียงอย่างเดียว อีกทั้งเกษตรกรยังขาดความรู้ในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในไร่นาเพื่อการผลิตที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นั่นคือ เกษตรกรไม่รู้ว่าควรจะทำ การปลูกพืชชนิดใดบ้าง จำนวนเท่าไร จึงจะก่อให้เกิดผลตอบแทนสูงสุดระดับหนึ่งและมีความเสี่ยงน้อยที่สุด

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษาในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัด นครสวรรค์ โดยได้นำเอาตัวแปรความเสี่ยงเข้ามาพิจารณา โดยต้องการแสวงหาคำตอบต่อคำถาม ในด้านความเสี่ยงของรูปแบบการผลิตผสมผสานระหว่างพื้นที่ที่เกษตรกรเพาะปลูก ประกอบด้วยพื้นที่ทำการผลิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับการผลิตแบบเพื่อขายสู่ท้องตลาดว่าเป็นอย่างไร เพื่อก่อให้เกิดรายได้ที่เหมาะสมพอเพียง

ดังนั้น การวางแผนการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสถานการณ์ความเสี่ยงทางด้านรายได้ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจทำการผลิตของเกษตรกรเป็นอย่างมาก เนื่องจากเกษตรกรต้องการได้รับผลตอบแทนที่สูงในระดับหนึ่งและพยายามทำให้ ความเสี่ยงทางด้านรายได้ต่ำที่สุด การวางแผนการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมภายใต้สถานการณ์ความเสี่ยงนี้จะ เป็นวิธีการที่สามารถทำให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจผลิต และใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและนำแผนการผลิตนี้ไปใช้ประกอบการพิจารณากำหนดมาตรการที่ใช้ในการส่งเสริมและควบคุม ตลอดจนปรับแผนการผลิตทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์แก่ เกษตรกรมากที่สุด ทำให้เกษตรกรได้รับรายได้ในระดับหนึ่งที่จะสามารถดำรงชีพอยู่ได้ แต่มีความเสี่ยงในระดับที่ต่ำ แทนที่จะต้องการกำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจทั่วไป และสภาพการผลิตพืชของเกษตรกรที่ทำการผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
- 2) เพื่อวิเคราะห์หาแผนการผลิตพืชเพื่อขายสู่ท้องตลาดที่เหมาะสม ในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ตามรูปแบบเศรษฐกิจตลาด ภายใต้สถานการณ์ความเสี่ยง

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

- 1) ทำให้ทราบถึงสภาพเศรษฐกิจ และสภาพการผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของเกษตรกรที่ทำการผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ในอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนหรือกำหนดนโยบายการผลิตต่างๆ ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- 2) ทำให้ทราบแผนการผลิตพืชเพื่อขายสู่ท้องตลาดที่เหมาะสม ในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ตามรูปแบบเศรษฐกิจตลาด เป็นประโยชน์แก่เกษตรกรในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดย**ส่วนแรก**ศึกษารูปแบบการทำการผลิตทางการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ของเกษตรกรในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี จากปี 2541-2545 **ส่วนที่สอง**ศึกษาการวางแผนการผลิตทางการเกษตรแบบเพื่อขายสู่ท้องตลาดที่เหมาะสมตามขนาดพื้นที่ส่วนเกินจากการผลิตส่วนแรก ในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ภายใต้สถานการณ์ความเสี่ยงทางด้านรายได้ ตามรูปแบบเศรษฐกิจตลาด โดยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี จากปี 2536/37 - 2545/46 โดยศึกษาเฉพาะเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เนื่องจากเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาจำนวนมากที่สุดของจังหวัด ศึกษามุ่งเน้นเฉพาะพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตัวอย่างได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และถั่วเขียว ตามรูปแบบการผลิตทางการเกษตรเพื่อขายสู่ท้องตลาดของเกษตรกรในอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์